

1928

G O S P O D A R

Št. 14.

Narodni poslanec Vladimir Pušenjak:

Trgovinska pogodba
z Avstrijo.

Dne 9. julija se je na Dunaju podpisala nova trgovinska pogodba med Avstrijo in našo državo; ta dogodek je povzročil, da je liberalno časopisje zagnalo velik krik, kako je sedanja vlada kriva neugodne pogodbe z Avstrijo, ki pomeni jako težek udarec za Slovenijo, kako so težko prizadeti izvozniki, kako se ni upravelo predlogov gospodarskih krogov itd. — Trgovinska pogodba z Avstrijo, kakor pač vsaka zadeva, služi liberalcem v demagoške svrhe, slovensko liberalno časopisje si hoče zagotoviti sloves, da nima namena svojih čitateljev točno in nepristransko obveščati o vseh dogodkih na političnem, gospodarskem in socialnem polju, temveč le vršiti demagogijo in hujskati. Pribiti moramo, da je ta način pisave domač le pri slovenskem liberalnem časopisju, hrvaški in srbski listi, katere izdajajo samostojni demokraci in Radičević, pišejo v dostojnejšem tonu in v resnično informacijo ljudstva. Po pisavi liberalnega časopisja so, če bi naša vlada lahko Avstriji narekovala pogodbo, katere bi se ozirala samo na naše gospodarske razmere, a prav nič na gospodarske razmere Avstrije, ki je sklepala pogodbo z nami, iz pisave liberalnega časopisja izhaja, da bo vsled te pogodbe prenehal ves izvoz živine itd. iz Slovenije, dočim vsak poznavalec gospodarskih razmer ve, da je prenehal, oziroma se znatno zmanjšal že pred več kot leto dni izvoz živine in mleka iz Slovenije in to radi tega, ker je Avstrija s svojo smotreno kmetijsko politiko dosegla, da ima mleka, živine itd. skoraj dovolj za lastno potrebo, da ni več primorana uvažati mleko, živino i. t. d. iz drugih držav, oziroma ne več v znatnih množinah. Kakor škodi naša država z visoko uvozno carino naše vinogradnike pred konkurenco francoskega in laškega vina, tako škodi Avstrija svoje živinorejce pred konkurenco naših živinorejcev.

1. Vsečina pogodbe.

Pogodba povišuje carino za žito, klavsko živino, plemensko živino, mrzlokrvne konje, mast in slanino, meso in klobase zbog tega, ker je Avstrija s povišano kmetijsko produkcijo v stanju sama proizvajati potrebne množine navedenih kmetijskih pridelkov. Avstrija je to dosegla s pomočjo inozemskih posojil, katere je v znatni meri upotrebila za povzdigo kmetijstva.

Trgovinska pogodba vsebuje pa tudi znatne ugodnosti za naše kmetijstvo in za našo industrijo, o čemur pa liberalno časopisje molči. Znižana je carina za jabolka, slive, žive špeharje, slivovko, pekmez, sveže ližol. Za našo industrijo je velevažno, da je Avstrija pristala na povišanje naše uvozne carine za razne industrijske izdelke, kar bo

pospešilo razvoj naše industrije in onemogočilo uvoz tujih industrijskih izdelkov.

Pribiti moramo, da se je pred več leti, ko SLS ni bila v vladi, odobrila konvencija z Avstrijo, katere je oškodovala Slovenijo z določbo, da so vsi denarni zavodi in posamezniki, ki so pred prevratom nalagali svoj denar v Avstriji, dobili izplačano za 100 zlatih predvojnih kron le 8 dinarjev ali 32 sedanjih papirnatih kron, da so izgubili dve tretjini svojega naloženega denarja. A takrat ni bilo takega vpitja v liberalnem časopisju ko sedaj, ko se z izmišljenimi grehi vlade hoče škodovati SLS.

(Konec prih.)

Pomlaevanje živali.

Znano je, da je ruski zdravnik dr. Voronov iznašel način, kako se more stare ljudi pomladiti, da postanejo bolj mladostni in usposobljeni za daljše življenje. Toda ne samo ljudi, ampak tudi živali hoče ta učenjak pomladiti ter pričakuje od tega velike koristi za živinorejo. Kakor poročajo francoski strokovni listi, je dr. Voronov izvedel več uspešnih poskusov na živalih, ki jih je pokazal na kmetijski razstavi v Tadmitu v Alžiru. Ob tej priliki se je izjavil, kakor sledi:

»Jaz in moji asistenti smo dosedaj izveli nekoliko sto poskusov na raznih domačih živalih v Alžiru, Tunisu, na Francoskem, v Italiji in v Sudanu. Našo metodo smo poskušali na mladih in starih živalih. Star oven, cepljen 1918. l., je živel skoraj celih 10 let, to je za šest let več nego je njegova navadna življenjska doba. Pustil pa je za seboj pet pokolenj, vse v izvrstni kakovosti. Star bik, ki je bil cepljen dve leti po ugotovljeni plemenski nesposobnosti, je postal oče številnemu zarodu. — Čisto novo vprašanje nastane pa, jeli je mogoče s pomlaevanjem tvoriti nova plemena boljših lastnosti. Težko je sicer povečati sposobnost oplojevanja do gotove stopnje, pač pa je mogoče zvišati individualno moč, in temu primerno tudi kakovost volne in mesa. Za ta namen so mlajše živali bolj prikladne nego stare.«

Strokovnjaki inozemskih držav, ki so prisostvovali poskusom, so izjavili: »Metoda dr. Voronova je zelo praktična, zato bi jo bilo treba uvesti v kraje, kjer se ljudstvo bavi z vzrejevanjem plemenske živine, posebno ovc.«

Na podlagi teh poskusov je alžirska vlada pozvala dr. Voronova, da preizkuša to svojo metodo za sedaj na 3000 ovcah v Tadmitu.

Ta način pomlaevanja živali bo imel poseben pomen tedaj, če bomo hoteli ohraniti kake dobre plemenske živali dolgo let za oplojevanje. Morda se bo pa tudi doseglo zboljšanje pasem v njih lastnostih.

Poravnajte naročnino!

Tudi buša je lahko
dobra molznica.

Jersejci so si vzgajali iz svojega malega domačega goveda izvrstno kravo-molznico. Tudi iz naše jugoslovanske buše se da vzrediti izredno mlečne živali, kakor pišeta v sedmi številki hrv. Gospodarskega lista ing. M. Petrović in dr. Ogrizek. Kot dokaz temu navajata bušo »Čaduljo«, ki se nahaja na posestvu kmetijske visoke šole v Maksimiru pri Zagrebu. Buša »Čadulja« je težka 280 kg, stara je 10 let in je tekom enega leta namolzla 3613 litrov mleka, ali povprečno 10 letrov na dan. Ta krava je dala torej v enem letu mleku za trinajstkratno težo svojega telesa, kar je v mlekarstvu dosedaj sploh nekaj nezasižanega.

Navedena strokovnjaka pravita: Čemu iskati in uvažati iz inozemstva tuje pasme, ko imamo doma tako izvrstno pleme. Treba ga je samo odbirati in zboljševati in gotovo pridemo do izvrstne molzne pasme, ki je že pri nas privajena podnebja in dobro prenese letno sušo in vročino, kakor tudi zimski mrz in pomanjkanje hrane. Naloga živinorejskih strokovnjakov pa bo, da to pasmo zboljšajo z odbiro.

Mešajmo zeleno krmo
z rezanico.

Nepričakovano je pritisnila v naše kraje taka vročina, da so resno ogroženi vsi jesenski pridelki, posebno okopavine in krma. Otave ne bo nič. Detelje so zagorele in se kar sušijo, vsled česar nam nedostaja zelene krme za govejo živino. Marsikateri kmetovalec je že začel krmiti suho krmo. Ker bo letos krme zelo primanjkovalo nasvetujem vsakemu, da takoj začne zeleno krmo rezati in jo mešati z rezanico ječmenove in druge slame. Le tako si prihrani veliko krme za zimo in bo vzlic temu svojo živino nasitil in mu bo tudi dobro vsevala.

Naša velika pogreška je, da vobče pri zelenem krmljenju in ugodnih letinah preveč zeleno krmo razmetujemo t. j. potratno krmimo. Povsod tam, kjer imajo zelene krme malo in slame veliko, mešajo oboje skupaj in tako mešanico pokladajo. Ker ima večina kmetovalcev slamoreznice, vso krmo zrežejo in jo pokladajo v podobi rezanice. Taka rezanica se dnevno razgrne na pol metra debelo plast, poskropi z slano vodo in obloži z močno krmo, nakar se vsa snov dobro premeša in poklada v jasli. Paziti moramo, da se krma ne spari in jo popoldan in zvečer premešamo in shladimo.

Na ta način lahko krmite tudi konje in delovno živino brez bojznosti, da vam bo opešala.

Ker se je ta način krmljenja v moji dolgoletni praksi prav dobro obnesel, pričakujem, da me bodo vsi drugi kmetovalci posnemali. — Fr. Malásek, Novomesto.

Črivo sadje.

Kdo ga ne pozna in kdo se še ni jezil, ko je brezskrbno ugriznil v sočno jabolko ali hruško, pa je začutil v ustih »črvoje-dino« ali celo »črva«! Še bolj ogorčeni pa bomo, ako pomislimo, kako ogromno gospodarsko škodo nam prizadene ta škodljivec. Lahko rečemo, da nam pokvari in deloma tudi popolnoma uniči četrtino sadnega pridelka, ob slabih letinah pa še več. Ta škoda znaša milijone. Najbolj žalostno je pa to, da se tako redkokdaj briga za tega zajedavca. Saj so celo redki gospodarji, ki bi vedeli, odkod »črv« v sadju in ki bi se resno pečali z mislijo, kako odpraviti to nadlogo.

Vsa naša sadna plemena — pečkasta in koščičasta — so nagnjena k črivosti. Vendar pa je ne povzroča pri vseh eden in isti škodljivec. V jabolkih in hruškah gospodarijo ličinke jabolčnega, v češpljah in slivah ličinke sorodnega češpljevega zavijača, v črešnjah pa ličinke črešnjeve muhe. Največjo škodo dela jabolčni zavijač, zato se bomo danes pečali samo z njim.

Odkod torej »črv« v jabolku in v hruški? Ob lepih, toplih večerih junija in julija leta po sadovnjakih droben, rahel metuljček, motne barve, prav kakor drevesna skorja. To je jabolčni zavijač. Samica polaga posamezna jajčka na mlade plodove — vsega skupaj 30—50 jajčec. V 8—14 dneh se že izležejo gosenice, ki so prvotno bele, pozneje pa poltne barve, z rdečerrjavo glavico. Takoj, ko se izležejo, se zarijejo navadno pri muhi v sredino ploda. Ondi razjedajo meso in pečke. Vhodna luknja se kmalu zaraste in se od zunaj plodu nič ne pozna, da bi bil črviv. V dobrem mesecu so gosenice že dorasle. Sedaj se prevrtajo iz ploda in si poiščejo navadno v razpokah na deblu skrivališče, kjer se zabubijo. Tekom avgusta že prodere budo metuljček, ki takoj zaleže po sadju drugi zarod. Ta dela še večjo škodo nego prvi, ker ga je več, plodov pa manj nego spomladi. Gosenice drugega zaroda so pri zelo ugodnem jesenskem vremenu deloma dorasle že na drevju, preden je sadje zrelo. Te zapuste plodove in prezimijo na deblu v varnem skrivališču. Šele na pomlad se zabubijo in metuljčki začno poletati junija ali julija. Mnogo gosenic drugega zaroda pa še ni godnih, ko je sadje zrelo. Te pa zanesemo s sadjem vred v sadne shrambe, kjer šele pozneje zležejo iz plodov, si poiščejo zimsko bivališče v kaki razpoki v steni ali na stropu. Na pomlad se zabubijo in metuljčki zrojijo na plano, če jih spustimo skozi okna. Letošnje suho in vroče poletje je silno ugodno za razvoj jabolčnega zavijača, ki nam utegne narediti ob tej slabi letini veliko škodo.

Kdor je pazno sledil opisu življenja jabolčnega zavijača, bo takoj vedel, kje se ga je lotiti, da mu pridemo do živga.

Prva in najvažnejša naloga vsakega sadjarja bodi, da sadno drevje temeljito snaži in maže vsaj debela in debelejšje veje z arborinom. Zatrli bo na ta način poleg drugih zajedavcev tudi mnogo jabolčnih zavijačev, obenem bo pa dosegel gladka

debla in veje. Zdravega drevja z gladko kožo se pa škodljivci ogibajo.

Večino zavijačev prvega rodu bi zatrlji, ako bi čez poletje vse črivo sadje skrbno pobirali in uničevali. Prav tako je treba v jeseni vse črivo sadje odbirati in tako uporabiti, da se zavijači zanesljivo uničijo.

Sadne shrambe, kjer je čez zimo nakopičenega mnogo sadja, so prava zavetišča za to žuželko. Take shrambe bi bilo treba zgodaj spomladi, ko se pospravi vse sadje, temeljito osnažiti in zažveplati in bi se zatrla vsa zalega po skrivališčih. Dobro bi tudi bilo imeti take shrambe spomladi in čez poletje zaprte, da metuljčki ne morejo ven na plano. Po ljubljanskih vrtovih je navadno vse sadje črivo, in sicer zgolj zaradi tega, ker se iz skladišč sadnih trgovcev vsako pomlad vsujejo celi roji zavijačev, ki se razkrope po bližnjih vrtovih.

Jako mnogo zavijačev se ujame, ako nastavimo junija meseca po debelih neke vrste pasti — zavetišča — kamor se skrijejo gosenice, ko zapuste plodove. Pest slame, lesne volne ali kos posebnega valovitega papirja privežemo okoli debla. Julija meseca jih pregledamo in pokončamo, kar se je nabralo od prvega zaroda. Takoj potem pasti zopet obnovimo, da lovimo drugi zarod.

V novejšem času so se začeli boriti zoper zavijača tako, da spomladi, ko drevje cvetve in se plodovi začno debeliti, v živo pobrizgajo vse vrhove s kako strupeno tekočino. V to svrhu izdelujejo posebna sredstva (n. pr. arzekol, nosprasen i. dr.), ki se brizgajo raztopljena v vodi. Temeljito se morajo pobrizgati zlasti plodovi, da se gosenice, ki se izvale in se hočejo pregrizti v plodove, zastrupijo in poginejo.

Končno moramo poudarjati še tole: Ako hočemo, da bo zatiranje zavijača kaj izdalo, se mora poprijeti tega posla vsak sadjar. Trud posameznika malo zaleže. Čeprav zatre v svojem sadovnjaku vse zavijače, ne bo brez črvicega sadja, kajti ne pozabimo, da je zavijač metulj, ki leta iz vrta na vrt. Kdor ima zanikarne sosedje, se bo težko ubranil tega in tudi drugih sadnih zajedavcev.

Izgledi sadne letine.

Splošno slabo, ponajveč pa prav slabol Jabolk bo nekaj po Gorenjskem, po drugih krajih ljubljanske oblasti pa malo ali celo nič. Najhujše je prizadeta v tem oziru Bela Krajina. Nevarnost je pa še ta, da bo še tisto malo zarodka, kar ga je ostalo pozebi, spomladanski moči in evetoderu, odpadlo zaradi suše, ki ponekod že silno pritiska, zlasti po južnih delih Slovenije. Nekaj več jabolk bi utegnili biti tu in tam po mariborski oblasti. Vendar pa bo tam v splošnem slaba letina.

Hruške kažejo še slabše nego jabolka. Edino v Beli Krajini bi bilo nekaj pričakovati, ko bi ne bilo tako hude suše. V mariborski oblasti je pa nekaj ostalo v okolici Maribora, Prevalj in Ljutomera, povsod drugod se obeta pa slab ali celo prav slab pridelek.

Črešnje so dale povprečno srednje dober pridelek, ki je bil krajevno silno različen. Doline so bolje opravile nego hribi, ljubljanska oblast nekaj b. lje nego mariborska.

Češnje kažejo tako slabo, kakor te davno ne. Kaj malega bi utegnili biti po ljubljanski okolici, po Gorenjskem in ob Krki po Dolenjskem. Tudi iz Ljutomera, Guštanja in Kapel poročajo, da bo orebiti nekoliko pridelka, če ga ne bo uničila suša, za kar so češnje še po obno občutljive.

Orehí so skoro povsod pozebi popolnoma. Skoro ga ni kraja, ki bi izkazoval le količjak pridelka.

Grozdje pa obeta povsod izvrstno in se obeta prav dobra letina.

Odložitev županskega mandata.

Župan je zaupnik občine, ki mu po svoji izvoljeni večini občinskega odbora podeli častno mesto, prvo v občini. Zato more biti in sme biti le redke dogodke, da župan odloži to častno in zaupno mesto. Zakon sam — navajam le § 20. občinskega reda za Kranjsko — določa jasno, kdaj ima izvoljeni zastopnik občine pravico odložiti mandat. Ondi so vsi primeri navedeni natančno. Določena je tudi globa, ki jo odmeri oblastni odbor po predlogu občinskega odbora onemu, ki bi se brez upravičenega razloga branil ne le sprejeti izvolitev, ampak tudi onemu, ki bi odložil mandat preko navedenih postavnih določil.

To je eno, ki je potrebno, da ve javnost. Drugo je pa nastopno v nekem konkretnem primeru. — Župan — pristaš SLS — hoče odstopiti. Ne glede na vse drugo gre v tem primeru tudi za to, da utegne biti izvoljen pristaš nasprotna stranke — zloglasne SDS, če odloži mandat sedanj župan. So pač vmes neke lokalne zadeve, ki so žal še vedno v ospredju tu in tam. — Če je prva stvar osebna zadeva, ne more biti pa druga, ki je pač politična. Zato naj velja naša odkrita beseda ne le za ta primer, marveč za vsakega. Glasi se tako: V tem primeru mora odločevati moška osebnost; mora odločevati značaj. Mislim, da ni niti prvo niti drugo, če hoče kdo iz kakršnegakoli razloga pripomoči h krmilu političnemu nasprotniku. Lahko bi se reklo takemu človeku izdajalec lastne stranke, o kateri sicer trdi, da ji pripada. Zato smemo opravičeno upati, da ob morebiti res nastalem nesoglasju ne bo izid glasovanja tak, da bi prišel na županski stolček politični nasprotnik.

To velja za vsakega in za vse. Zato sem napisal. Načelo je prvo — vse drugo votel zrak!

F. K.—n.

Z našo umetno

mošlovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 20.— po pošti Din 40.—. Dohi se samo v drogeriji A. Kane sinova, Ljubljana in drogeriji Wolfraim in s. M. Kane, Maribor. — Tudi letos kupujemo lipovo evetje.

Verujte, če se Vam pové,

da je vsaka gospodinja
napravila najboljo iz-
kušnjo, če je poizku-
šala, da

ŽENSKA HVALA

preko noči raztopi ne-
snago. Zjutraj je naj-
bolje, če se za čisto
kratko kuhanje perila
vzame

Schichtovo Terpentin milo

Denar.

g Vrednost denarja 24. t. m. Na ljubljanski denarni borzi se je plačeval inozemski denar po naslednjih cenah: 1 angleški funt 276.84 dinarjev, 1 ameriški dolar 56.90 Din, 1 holandski goldinar 22.90 Din, 1 nemška marka 13.58 dinarjev, 1 švicarski frank 10.96 Din, 1 madžarski penga 9.92 Din, 1 avstrijski šiling 8.03 Din, 1 belgijski frank 7.93 Din, 1 italijanska lira 2.98 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 češka krona 1.69 Din. Naš dinar je na borzi v Curihu notiral 9.13 centimov.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. Deželni pridelki: Kupčija v deželnih pridelkih je le neznatna. Kupuje se samo za tekoči konzum, medtem ko vsak čaka na vsatilev cen pri pšenici in ostalem žitu iz nove žetve. Dandanes se ponuja na borzi v Ljubljani pri vagon. dobavah postavljeno na vsako slovensko postajo blago po cenah za 100 kg: Pšenica baška stara, 78—79 kg težka, po 382.50 do 385 Din, nova 305 — 307.50 Din; koruza 340—345 Din; oves baški, zdrav, rešetan, 280 do 285 Din; moka Og postavljena v Ljubljano po 520—525 Din.

g Žitna kupčija. Cena pšenice je v stanju nazadovanja. Odkar so se potrdile vesti o izredno dobri letini pšenice v Vojvodini, ji cene padajo. Nova žetev kaže povprečno težo nad 80 kg, dobi se pa blago celo s 83, 84 in 85 kilogrami težine na 100 litrov. Pšenica je trdna, klena in poleg tega je letošnji pridelek za eno četrtino večji od lanskega. Zato je cena slaba in ponudba blaga zelo velika. V Bački se dobi novo pšenico po 250 Din, navadno baško celo že po 247.50 Din za 100 kg. Za

staro pšenico ni zanimanja, ker je mnogo lepša nova pšenica suha in zdrava. Starega blaga je še nekaj v rokah špekulantov. — Za koruzo je sedaj kritičen čas: ameriško blago se pričakuje šele koncem meseca v Trstu. V Sisku je koruza po 320 Din, v Bački pa 295—297.50 Din. Ponudb je malo. Cena ji je nenavadno visoka, kar je v zvezi s sušo, vlada skoraj po vsem ozemlju naše države. Ječmen se še precej ponuja po 225 Din v Bački in je lep. Novi oves pride na trg šele avgusta in se sedaj ponuja po 180—190 Din. Stari oves je predrag. V Ljubljani primanjkuje blaga, ker je stari že razprodan.

g Lesna kupčija v Ljubljani. Na ljubljanski blagovni borzi je lesna trgovina bolj mirna. Za kubični meter lesa so se pri vagonskih dobavah zahtevale te cene: Hrastovi hlodi nežamani I. in II. na nakladalni postaji po 850 Din, trami na meji 280 Din, remeljni na nakladalni postaji 500 Din, deske smreka-jelka I., II., III. monte na meji 500 Din, letvice na nakladalni postaji 600 Din; bukovna drva suha na meji za 100 kg po 21 Din.

g Zanimanje na lesnem trgu je vzlic mrtvi seziji izredno veliko. Pri tem ne igra več Italija tiste vloge, kakor prej, namreč glede posredovanja našega izvoza, ampak se druge države obračajo naravnost na naš trg. Italija uvaža samo drva. V Albaniji se živahno zida, zato se kupuje precej našega stavbenega materiala. Grčiji prijaajo naše cene in naše blago bolj nego rumunsko. Holandska zahteva od nas posebno madrijen z določeno dolžino. Tudi Nemčija potrebuje mnogo našega lesa. Posebno iskani so telegrafski dolgovi, remeljni, bukovina parjena in podobno. Primanjkuje za izvoz pa vagonov, ki so osredotočeni v Banatu. za izvoz žetve.

g Hmeljsko tržišče. Za naše hmeljarje je najvažnejše tržišče hmelja v Zalcu na Češkem, kajti po njegovih cenah se ravnaajo tudi cene našemu hmelju. V zadnji dobi je nastal namreč na tem trgu znaten preokret cen navzgor. Blago, ki se je še pred štirinajstimi dnevi plačevalo po 1700 Kč, je doseglo koncem zadnjega tedna ceno do 2060 Kč; producenti in trgovci pa zahtevajo že do 2500 Kč (85 Din za 1 kg). To naglo naraščanje cen je v zvezi s slabimi izgledi letošnje letine. Tudi v tranzitnem hmelju je bilo več prometa in se je ta prodajal po 400—750 Kč (13.50—25.30 Din kg); vendar se tudi tu cene dvigajo. — Na nürnberskem hmeljskem tržišču so cene še vedno stalne. Hallertanski prvovrstni hmelj notira 230—250 mark za 50 kg, srednji 100—200 mark; tranzitni hmelj pa 40—100 mark (10.80 do 27.10 Din za kg).

g Povišanje cen železu. Če se cene železu nekoliko povišajo, tedaj zrastejo cene tudi vsem strojem, orodju in ostali železnini. Jugoslovenske železarnice so v kartelu vseh srednjeevropskih železarn. V naši državi imamo tri večje železarnice: Zenica v Bosni, ki bo krila 55 odstotkov konzuma železa v državi, Jese-nice z 32 odstotki in Štore s 13 odstotki. Cene železu so se na Dunaju povišale za 5 Din pri 100 kg, kar bo veljalo za jugoslovenske železarnice. To povišanje je stopilo že v veljavo. Tudi češke železarnice so zvišale cene za Jugoslavijo za 3 Kč (5.04 Din). Tako vidimo, da nam cene za lastne surovine določajo v inozemstvu.

Živina.

g Živinski sejem v Ljubljani 18. t. m. Na ta živinski sejem je bilo prigranih 159 konj, 52 volov, 35 krav, 15 telet in 78 prašičkov za rejo.

Prod. njih je bilo 20 konj, 24 volov, 17 krav, 12 telet in 40 prašičkov za rejo. Zaradi vročine je prišlo na sejem manj živine nego zadnjič. Tudi promet je bil slab. Cene so ostale v glavnem nespremenjene: voli I. po 10 Din za kg žive teže, II. 9 Din, III. 7.50—8 Din, krave so debele 5—6 Din, krave klobasarice 3—4.50 Din, teleta 10—12 Din kg.

g Mariborski trg. Na zadnji tržni dan so pripeljali špeharji na 12 vozeh 33 zaklanih svinj, kmetje pa 27 vozov češenj, 4 voze krompirja, 22 vozov sena, 6 vozov slame in 4 voze škope. Cene zaklanih svinjam so bile 15—18 dinarjev kg. Nov krompir je kg po 2.75—3 dinarje, seno stot 60—80 Din, slama 50—60, češnje 2—3 Din liter, marelice kg 12 Din. — Meso: goveje 10—16 Din kg, prašičje 22 Din, telečje 20 Din, vampi in pljuča po 6 Din, konjsko sveže 6 Din, slanina 25 Din, prekajena 30 Din, kranjske klobase 3.50—6 Din komad.

g Dunajski goveji sejem. Na zadnje sejme na Dunaju, ki se vršijo vsak ponedeljek, je bilo prignanih iz Jugoslavije 430, 583 glav, največ iz Rumunije in Madžarske. Cene prvovrstnim volom se gibljejo od 1.40—1.65 šilingov (po 8 Din), II 1.15—1.35 š. III. 0.90—1.00 š. za kg žive teže; krave 0.75—1.25, slaba živina 0.60—0.85 šilingov. — Cene so se v splošnem nekoliko pocenile.

g Na Dunajski prašičji sejem je bilo prignanih 19.081 prašičev, od teh 1719 iz Jugoslavije. Špeharji so ostali neizpremenjeni, mesnati so pa popustili za 5 grošev pri kg. Špedoharji 2.10—2.15 š. za kg žive teže, stari 1.90 do 2 š., mesnati 1.75—2.30 šilinga.

g Rekordna letina pšenice. Iz vseh kra-

jev Vojvodine prihajajo zelo ugodna poročila o žetvi. Po zadržanju izvoznikov bo letos imela Vojvodina za izvoz nad 40.000 vagonov pšenice, razen tega bodo pa tudi preskrbljeni vsi naši pasivni kraji. To bi pomenilo višek dosedanjega izvoza, kajti od leta 1920 do 1927 smo izvozili 11.600, 9.600, 17.200, 17.000, 29.700 in 6.400 vagonov pšenice. Vrednost izvoza pšenice od 40.000 vagonov se cenil na eno milijardo Din. Prvi vagoni nove pšenice so že odšli iz Sombora na Češko. V kratkem se bo na Donavi razvil izvoz v velikem obsegu, kajti povpraševanje po naši pšenici bo zaradi njene dobre kakovosti vsakor veliko. Pridelek na hektar se računa v Vojvodini na 24 do 26 stotov, na boljših posevkih, kjer so rabili umetna gnojila, celo na 30 stotov. Uporaba umetnega gnojila je bila letos celo večja nego pred vojno. — Tudi rž, ječmen in oves obetajo dobro letino. — Manj pa koruza, čije stanje se je v zadnjem času vsled suše znatno poslabšalo. Če ne bo kmalu izdatnega dežja, je letina v nevarnosti.

g Stanje hmeljskih nasadov. Po poročilu Hmeljarskega društva v Zalcu je stanje hmeljskih nasadov nekako srednje. Zadnji dež je rastlini nekoliko pomagal, vendar ne v zadostni meri. Vročina povzroča solnčni palež, ki uničuje spodnje listje hmeljske rastline. Zdravi nasadi so v polnem cvetju, zaostali pa so brez panog ali pa imajo te le malo cvetja. Če pride v kratkem dež, bo letina zadovoljliva v kakovostnem oziru, ne pa v množinskem. Pred kratkim se je kupčija za izvoz nekoliko oživila, a je zopet ponehala, ker zahtevajo hmeljarji boljše cene. Tudi predkupčija se je nekoliko

oživila po 25—30 Din. Vreme za razvoj hmelja na Češkem je skrajno neugodno. Hmelj trpi vsled dolgo trajajoče vročine in suše, v nasadih rumeneva listje in vsled tega zaostaja vegetacija; cvetni nastavki usikajo in odpadajo. Izdaten dež v najkrajšem času nujno potreben. — V Vojvodini je peronospora zginila. Splošno stanje je zelo zadovoljlivo, vendar je za nadaljnji razvoj potreben dež. Za hmelj se nudi 20 Din po kg, vendar ga hmeljarji ne dajejo izpod 25 Din. S starim hmeljem se pa sploh ne kupčuje.

g Stanje vinogradov v Sloveniji. Iz vseh vinorodnih krajev Slovenije poročajo o ugodnem stanju vinogradov. Trta je dobro in hitro ocvela, zaroda je obilno, peronospora se le malokje pojavlja, le plesnoba je tuptam močnejše nastopila. Suša dosedaj le malokje vpliva in mladice so krepke in bujne. Zato se splošno pričakuje obilna letina vina. Glede kakovosti bo pa odločilo šele vreme v septembru. Izjemo glede množine tvorijo le tisti vinogradi, ki jih je obiskala toča, ter oni, ki jih je slana vzela. Vendar tudi tu se opaža nekaj zaroda, ki bo vsaj deloma nadomestil po ujmah povzročeno škodo.

g Nekaj lepih plemenskih mrjaškov, bele, nemške oplemenjene pasme, starih 15, odnosno 10 tednov, odda Kmetijska šola na Grmu, Novo mesto. Interesenti naj se obrnejo naravnost na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu, Novo mesto.

Dela mo za našo stvar!

Kako dvigniti naše kmetištvo.

(Gospodarska slika. Napisal Fr. Erjavec. Dalje.)

Kljub reformiranim osnovnim in meščanskim šolam bodo pa ostale za modernizacijo našega kmetijstva vendarle tudi za bodoče najvažnejše kmetijske strokovne šole in sicer splošne ter za posamezne stroke še specialne. Doslej se je ta prevažni pogoj napredka našega kmetijstva skrajno zanemarjal, saj imamo v vsej Sloveniji komaj tri kmetijske šole, namreč na Grmu pri Novem mestu, pri Sv. Juriju ob juž. železnici in v Mariboru ter pet kmetijsko-gospodinskih šol (dve v Ljubljani, ter po eno v Repnjah, v Smihelu in v Mariboru). Da za več kot 100.000 kmetijskih gospodarstev v Sloveniji tri kmetijske šole niti ne zadostujejo, je več kot jasno, zlasti če pomislimo, da take šole nikakor ne smejo imeti preveč učencev, če hočemo, da bo pouk res uspešen in da bo čim najbolj prilagoden zahtevam in potrebam kmetijstva v dotičnem okolišu. Pri nas potrebujemo v ljubljanski oblasti vsaj štiri splošne kmetijske šole in vsaj toliko tudi v mariborski oblasti, ki bi morale biti enotno urejene le v glavnih obrisih, sicer pa čim najbolj prilagodene potrebam svojega okoliša. Na njih kmetijski mladenič ne sme dobiti le temeljnega teoretičnega, temveč tudi zadostno praktično znanje, zato je potrebno, da so združene z dovolj velikim lastnim gospodarstvom in da razpolagajo z vsemi potrebnimi učnimi pripomočki. Razen tega morajo že te šole nuditi tudi zadosten splošno gospodarski pouk, da bodo kake posebne gospodarske šole nepotrebne. Da bodo pa res vršile v polni meri svoje naloge, se nikakor ne smejo omejevati na reden šolski pouk, temveč bi se morali vršiti na njih stalno najrazličnejši krajski specialni tečajji (zimske šole), namenjeni posameznim panogam kmetijstva in gospodarstva, v katerih bi imeli mladeniči in gospodarji, ki ne morejo dovršiti vse šole, priliko, da se pouče o različnih specialnih vprašanjih kmetijstva.

Razen teh splošnih kmetijskih šol pa pri nas nujno potrebujemo še specialnih kmetijskih šol, ki jih doslej sploh nimamo (edino mariborska kmetijska šola je namenjena v prvi vrsti vinarstvu in sadjarstvu), kar seveda tudi onemogoča zadosten napredek posameznih panog kmetijstva. Če hočemo, da nam bo naša živinoreja res donala primerne dobičke, moramo nujno ustanoviti par živinorejsko-mlekarskih šol. Vprav neverjetno je zato, da se bje za prvo že par let brezploden boj med Škofjo Loko in Bohinjem, dočim je jasno, da bi bila potrebna v obeh krajih (oblika živinoreje v okolišu teh dveh krajev se namreč razlikuje v marsičem) in še marsikje drugod tudi. Za razvoj sadjarstva je dalje nujno potrebnih par sadjarskih šol, ki bi lahko prinesle ogromnih koristi in bi se jih v vinorodnih okoliših združilo z vinogradniško šolo, v ostalih pa s kako drugo specialno panogo (n. pr. z gozdarstvom). Če hočemo imeti umno hmeljarstvo, je jasno, da hmeljarske šole ne moremo več pogrešati, a za umno živinorejo nujno potrebujemo živinozdravniških tečajev, ki bi usposobili vsaj za vsako vas po enega kmeta, ki bi lahko nudil živini v sili prvo pomoč. Za nadaljnje se bo potem pokazala potreba sama od sebe in naloga države ter drugih javnih činiteljev je, da z njimi ne odlašajo leta in leta.

Precej truda bo stalo to, da pripravimo našim kmetijskim šolam dovolj učencev, saj smo že spredaj poudarili, da nekateri kmetijski ljudje še vedno ne uvidevajo njih nujne potrebe. — V to svrhu bo pač izprva treba uporabljati najrazličnejša sredstva, med katerimi se nam zdi umestno opozoriti zlasti na tri. Najprej je treba čim večje propagande, da prepričamo očete, kako potrebno je, da zna njih naslednik več nego oni. Drugič bo treba obisk čim najbolj olajšati, kar bi se zgodilo na ta način, da uvedejo država, oblasti, okraji in večje občine čim več popolnoma prostih mest, kajti jasno je, da se danes še marsikdo ustraši stroškov, ki so združeni s šolanjem. Tretjič mora pa v svrhu propagande nuditi država obiskovalcem teh šol čim več ugodnosti (n. pr. dovoliti skrajšani rok službe pri vojakih itd.), saj bo napredek kmetijstva prišel v velik prid tudi njej.